MONUMENTUL EROILOR SANITARI

Susana Daniela LEFTER

„În chestiunile cele mari, în acele de ordin militar care stăpânesc viitorul unui neam de care sunt legate interesele lui supreme de onoare şi de naţionalitate, nu pot fi preţuri de tocmeală, nu pot fi motive de oportunitate ca să te hotărască a le compromite, coborându-te de pe tărâmul înalt şi sigur al principiilor. Oricare ar fi vicisitudinile zilelor şi anilor, oricare ar fi durata lor, vine ora răsplatei"[1]

Despre eroii şi martirii neamului românesc, căzuţi în crâncenele lupte sub drapel, de-a lungul veacurilor , pentru apărarea fiinţei naţionale, a patriei şi a limbii strămoşeşti, s-a scris proză, poezie, dramaturgie, eseuri, dar niciodată nu s-a consemnat suficient, obiectiv şi realist despre actele de eroism, glorie şi vitejie ale poporului român. Aceste „izvoare vii" uneori nu au fost publicate deloc, uneori au fost aduse la cunoştinţa lumii civilizate eronat, ciuntite, falsificate şi cu rea-credinţă, mai ales de vrăjmasii şi râvnitorii la pământul şi ţara noastră, care din păcate , uneori ei ne-au scris istoria şi aveau tot interesul să ascundă cât mai mult adevărul privind originea şi continuitatea daco-romană şi apoi română în spaţiul binecuvântat de Dumnezeu, dar şi stâlp de apărare al creştinătăţii între Nistru, Tisa, Dunăre şi Marea Neagră.[2] Reîntregirea statală a teritoriului românesc la finele anului 1918 se cirscumscrie unor mutaţii calitativ superioare produse

---

[1] **Ion I. C Brătianu**- inginer, om politic, preşedinte al Partidului Naţional Liberal, prim-ministru al României, a fost membru al Academiei Române din 1923

[2] Vasile T. Suciu, *Lumina din adâncuri*, Ed. Tipomur, Târgu Mureş, 1996, p. 7

în raporturile internaționale de pe continentul European în primele decenii ale secolului al XX-lea, în condițiile afirmării cu putere a principiului autodeterminării, a voinței de libertate şi unitate politică tot mai hotărât exprimate de mişcările de eliberare națională. Un popor trăieşte prin istoria lui.[3] Eroismul nu este o frenezie momentană, involuntară sau trecătoare, un simplu acces de încordare nervoasă, este o virtute câştigată definitiv. E nevoie în eroism în primul loc de un ideal, de o țintă luminoasă şi tangibilă. Eroismul şi gloria sunt cauză şi efect, dar gloria uşoară, gloria ieftină,poate fi şi o simplă coajă fără miez dacă nu se înfrățeşte cu spiritul de jertfă personală pentru o acțiune altruistă, nobilă. Nu moartea, nu suferința trecătoare înfricoşează pe erou, nu piedicele vremelnice, nu baricadele răutăților mărunte, nu gândul pentru a se salva, când dincolo stă marea lumină a nemuririi, singurul preț al răscumpărării durerilor pe care orice erou adevărat vrea să le îndure. Jertfele date de români în atâtea şi atâtea înfruntări sunt cinstite şi invocate în multiple forme şi modalități, printre care şi Monumentul Eroilor Sanitari.

. La data de 21 august 1862, printr-un înalt decret domnesc, au fost înființate Corpul ofițerilor sanitari ai armatei şi Direcția Generală a Serviciului Sanitar Român. S-a constituit astfel organismul specializat pentru asigurarea păstrării sănătății efectivelor armatei române. Încă de la începuturile ei, medicina militară a beneficiat de profesionalismul şi calitățile generalului de divizie medic Carol Davila[4], care la acea vreme

[3] Dumitru Preda, Vasile Alexandrescu, Costică Prodan, *În apărarea României Mari-campania armatei române din 1918-1919*, Ed. Enciclopdică, 1994, Bucureşti, p. 11

[4] Carol Davila, (1828-24.08.1884) a fost medic şi farmacist român de origine italiană, nscut în Parma, cu studii în Germania şi Franța. A urmat Facultatea de Medicină din Paris, pe care o absolvă în februaie 1853. Soseşte în România la 13 martie 1853, la nici 25 de ani, după ce şi-a dat doctoratul la Paris şi după ce a ajutat la stingerea epidemiei de holeră din 1849, în Champignew şi Chere. A contribuit fundamental la organizarea învățământului medical din România. A fost profesor de chimie la Universitatea din Bucureşti. În 1860 a fost ridicat la rangul de general. A organizat serviciul românesc de ambulanțe.

era inspector general al serviciului sanitar al armatei, director al Şcolii de Medicină (întemeietorul învăţământului medico-militar şi medical superior din ţara noastră), inspector al administraţiei centrale sanitare şi efor al spitalelor. Elaborarea „Instrucţiunilor pentru funcţionarea ambulanţelor" şi a „Deciziei relative la serviciul ambulanţelor în armată", precum şi promulgarea, prin Înaltul Decret nr. 1125/15.04.1882, a „Legii pentru organizarea Serviciului Sanitar al Armatei" a creat cadrul normativ de funcţionare a serviciului sanitar militar, condus de o direcţie specializată existentă în cadrul Ministerului de Război.

Amplasat în P-ţa Victor Babeş (sector 5), la intrarea în staţia de metrou unde se formează colţul dintre Splaiul Independenţei şi Bulevardul Eroilor Sanitari, înălţat pe soclul puternic întocmai ca pe un promontoriu, se află monumentul închinat în memoria medicilor, sanitarilor, surorilor voluntare care au salvat vieţi pe fronturile Primului Război Mondial. Monumentul a fost ridicat prin grija unui comitet de iniţiativă. Creaţie a sculptorului italian Raffaello Romanelli[5] monumentul a fost inaugurat în anul 1932. Romanelli mai are si alte lucrări cunoscute in oraş, cum ar fi statuia lui Barbu Catargiu, amplasată cândva la poalele Dealului Mitropoliei si dispărută din. peisajul bucureştean pe la sfârşitul anilor '80. Soclul din marmură, format din trepte înalte suprapuse, prezintă la al treilea nivel un braţ de altoreliefuri cu scene din activitatea sanitarilor, pe câmpul de luptă sau în sălile spitalelor de campanie. Pe latura principală, este personajul feminin central, o femeie în

[5] Rafaelo Romanelli s-a născut în anul 1856 în oraşul Florenţa, fiind fiul celebrului sculptor italian Pasquale Romanelli. A urmat cursurile Academiei de Arte Frumoase din Florenţa, completându-şi educaţia în atelierul tatălui său.A obţinut succese la concursurile internaţionale, încă de foarte tânăr, în special în America, Argentina, Rusia, Franţa, Germania, Cuba, Venezuela, România. În Italia, el a executat multe monumente în marmură, de mari dimensiuni, reprezentând mari personalităţi: Regele Carlo Alberto, Giuseppe Garibaldi, Benvenuto Cellini. Într-o carieră de 50 de ani, Raffaello Romanelli a realizat peste 300 de opere importante, dintre care peste 40 se află în România. Între anii 1902-1913, el a efectuat mai multe sculpturi în România şi patru portrete ale Familiei Regale. A încetat din viaţă în anul 1928, în oraşul Florenţa

uniformă de soră de caritate, ar putea fi insăşi Regina Maria. De pe aceasta a treia treaptă a postamentului pornesc 4 coloane care susțin un platou din aceeaşi marmură alb-gălbuie, platou purtător al unui grup statuar, de bronz, cu 3 personaje: un erou căzut, gol, copleşit de suferință, un personaj feminin simbolic, purtând o sabie şi o cunună, si un ostaş sanitar care aşteaptă să primească pe frunte însemnul gloriei cucerite în luptă. Piedestalul monumentului, înalt de 7 m, compus din mai multe elemente arhitectonice (contraforti, profiluri), este realizat din beton armat, Un altorelief din bronz, de forma unui braț lat ce inconjoară partea superioară a soclului, redă scene din activitatea corpului sanitar român in timpul Primului Razboi Mondial: brancardieri pe câmpul de luptă adunând raniți; un sanitar care dă unui soldat rănit să bea apă; o soră de caritate pansând un rănit; un spital de campanie; un grup de chirurgi militari operând în apropierea liniei intâi. Pe fațada principală a piedestalului, pe o placă din travertin, este inscripționat cu litere in relief: **"Eroilor sanitari - 1916 -1920"**. Monumentul este inscris la poziția nr. 2284, cu codul B-III-m-B-19955, în Lista monumentelor istorice[6], actualizată prin Ordinul ministrului Culturii si Cultelor, nr.2314/8 iulie 2004. Construirea primului tronson al metroului din Bucureşti a necesitat demontarea monumentului, acesta fiind refăcut în anul 1981, pe acelaşi loc şi în forma sa inițială.

Pentru autor[7] această operă este o dovadă, este expresia cea mai vie a sufletului lui nobil pentru **Eroii**, care au murit luptând pentru patrie, reprezentând un simbol de adâncă recunoştință.

BIBLIOGRAFIE

[6] Monitorul Oficial al României Partea I anul 172 (XVI)-nr. 646 bis *Legi, Decrete, Hotărâri şi alte acte*, Vineri 16 iulie 2004, Volumul I, p. 618

[7] Georgeta Podoleanu, *Sculptorul Raffaello Romanelli şi oraşul Iaşi*, în IN, 1995, 1, p. 97-101

1. Preda Dumitru, Vasile Alexandrescu, Costică Prodan, *În apărarea României Mari, Campania armatei române din 1918-1919*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 1994

2. *România Eroică*, Anul XII-Nr. 5-7 mai-iulie 1931

3. Suciu T. Vasile, *Lumina din adâncuri*, Editura Tipomur, Târgu-Mureş, 1996

4. Dr. Tuca Florian, *Altarele Eroilor Neamului*, Editura Europa Nova, Bucureşti, 1994

5.. Idem, *Monumente ale anilor de luptă şi jertfă*, Editura Militară, Bucureşti, 1983